

Canadà: no més boscos primaris convertits en paper higiènic

Després de cinc anys de campanya de denúncia de l'impacte de les activitats forestals de l'empresa forestal Kimberly-Clark, el major productor de paper tissut del món, l'empresa va anunciar l'any passat un canvi en les seves polítiques de subministrament de fibra. Kimberly Clark s'ha fixat l'objectiu d'obtenir el 100% de les seves fibres de fonts ambientalment sostenibles. Per a finals de 2011, l'empresa no utilitzarà pasta de cel·lulosa procedent de boscos boreals llevat que estiguin certificades pel FSC. A Espanya, les fàbriques de Kimberly Clark també han estat certificades pel FSC. D'altra banda, el desembre de 2009 el FSC va concedir el seu certificat de gestió forestal a més d'un milió d'hectàrees al bosc del Gran Òs (*Great Bear Rainforest*), a la Columbia Britànica, al Canadà.

BATsGRAPH: Un projecte per millorar la indústria gràfica europea

El projecte BATsGRAPH, finançat per la Comissió Europea dins del programa LIFE + Política i Governança, vol promoure l'ús de les millors tècniques disponibles (MTD) a la indústria gràfica europea per reduir la contaminació industrial i les emissions de COV, (composts orgànics volàtils) responsables de l'escalfament global, mentre es manté la qualitat dels seus productes i la seva competitivitat.

En l'esmentat projecte hi participen entitats i centres d'investigació d'Espanya, Holanda i la República Txeca, i la seva vigència és des de l'1 de gener de 2009 fins al 31 de desembre de 2011.

El projecte pretén també integrar a la indústria gràfica europea les MTD incloses al document BREF "Document de Referència sobre Millors Tècniques Disponibles per al Tractament de Superfícies amb Dissolvents Orgànics", així com proporcionar a la indústria gràfica europea una eina d'avaluació que li permeti controlar i mantenir les millores obtingudes mitjançant la implementació de les MTD. Finalment, els responsables del projecte volen facilitar el compliment de la Directiva IPPC en condicions competitives.

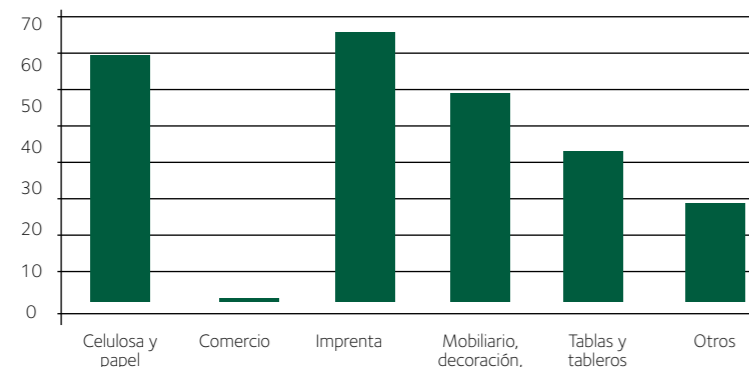
Per aconseguir aquests objectius, el projecte BATsGRAPH desenvoluparà una aplicació informàtica de bones pràctiques per a la reducció de les emissions de Composts Orgànics Volàtils (COV).

Més informació a: www.batsgraph.com

Avenços de FSC en la indústria paperera i d'arts gràfiques a Espanya

En els últims anys, el sector de les arts gràfiques i el de cel·lulosa i paper han acaparat el creixement de la certificació forestal FSC a Espanya. A començaments de 2010 existien 49 fabricants, magatzemistes o distribuïdors de paper que fabricaven, importaven o distribuïen pasta o paper FSC. Al sector de les arts gràfiques, 46 impremtes tenien el certificat de cadena de custòdia per imprimir en paper FSC. L'avenç ha estat especialment significatiu en comunitats autònomes com Madrid, Catalunya, el País Valencià o Galícia.

Certificats FSC de cadena de custòdia per sectors

Font: FSC Espanya, <http://www.fsc-spain.org/>

L'aposta de l'Institut d'Estadística de Catalunya pel FSC

El passat 19 d'abril de 2010, el Servei de Reprografia de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) va rebre el certificat FSC de cadena de custòdia. La iniciativa representa una fita en el compromís de les administracions públiques amb la sostenibilitat, ja que l'Idescat és, després del Butlletí Oficial de l'Estat (BOE), la segona institució pública espanyola que compta amb la certificació per utilitzar el segell FSC a les seves publicacions. Segons els responsables d'Idescat "la certificació del FSC és una de les certificacions forestals més reconegudes internacionalment".

L'Idescat és l'organisme que elabora les estadístiques oficials de caràcter econòmic, demogràfic i social de Catalunya. En rebre el certificat FSC, el Servei de Reprografia d'Idescat, que imprimeix cada any més de 40 publicacions, podrà garantir que el paper emprat en aquestes publicacions s'ha fabricat a partir de boscos gestionats de manera responsable amb els estàndards més alts ambientals i socials.

L'obtenció del certificat FSC pel Servei de Reprografia de l'Idescat s'emmarca en la política de sostenibilitat impulsada des d'un grup de treball intern, el Grup de Millora Ambiental, que promou l'ambientalització de les seves oficines, mitjançant una gestió racional i sostenible del paper, l'aigua, l'energia i els residus a totes les seves dependències.

© <http://www.sxc.hu/>

Enllaços d'interès:

Web d'Ecoedició:

www.ecoedicio.cat

Shrink. Una web per reduir el consum de paper

<http://www.shrinkpaper.org/spanish/index.shtml>

Empreses del sector paper i arts gràfiques amb certificat FSC:

http://www.fsc-spain.org/documentos/PAPEL_FSC_EN_ESPANA.doc

Com imprimir en paper FSC. Una guia per al sector d'arts gràfiques:

<http://www.greenpeace.org/espana/reports/c-mo-imprimir-en-papel-fsc>

El paper i el medi ambient

<http://www.greenpeace.org/espana/reports/el-papel-y-el-medioambiente>

Eina per calcular els estalvis ecològics en usar paper reciclat

<http://www.greenpeace.org/international/fungames/animations/book-campaign-ecological-calcul>

Aquest material ha estat produït gràcies a les aportacions econòmiques dels socis de Greenpeace.

Fes-te soci a www.greenpeace.es o truca al 902 100 505 Colabora activament a participa@greenpeace.es

San Bernardo 107
28015 Madrid
T 91 444 14 00
F 91 447 15 98

Ortigosa 5, 2º 1ª
08003 Barcelona
T 93 310 13 00
F 93 310 43 94

Imprès en paper 100% reciclat i totalment lliure de clor

© GREENPEACE/JOHN NOVIS

Libres Amics dels Boscos
GREENPEACE

Primavera de 2010

Greenpeace demana a la indústria editorial i de les arts gràfiques que assumeixi la seva responsabilitat amb el medi ambient i rebutgi aquells productes paperers procedents de la degradació i destrucció dels boscos primaris. Per a això, Greenpeace demana al sector que incorpori criteris ecològics a la producció de llibres i revistes i, de manera especial, que implanti polítiques de compra de paper responsables amb el medi ambient i la societat. Els boscos primaris són grans extensions de bosc verge, que han estat majorment destruïts i que avui en dia només ocupen el 7% de la superfície terrestre. Són vitals per a l'equilibri del planeta, el manteniment del clima i els cicles hidrològics, així com per a la supervivència de moltes cultures indígenes. Per això, la prioritat del projecte és que la indústria editorial espanyola acabi amb la compra de paper procedent d'empreses que són responsables de la destrucció d'aquests boscos.

A Espanya, el projecte busca també millorar la gestió de les extenses superfícies forestals destinades al cultiu d'eucaliptus per a la producció de pasta de paper.

www.greenpeace.es

Llibres Amics dels Boscos

© GREENPEACE / RYO ADNA

La destrucció dels boscos d'Indonèsia al mercat espanyol de paper

A Indonèsia es destrueixen boscos naturals per fabricar paper. A Espanya, a causa de l'absència de criteris ambientals al sector editorial i d'arts gràfiques, aquest paper procedent de la deforestació i causant de canvi climàtic acaba convertit en llibres i revistes. Resulta paradoxal que el paper d'un llibre, pensat per a trasmetre cultura i coneixement, pugui procedir de la destrucció d'altres cultures.

Les empreses que destrueixen els boscos a Indonèsia es diuen Asia Pulp and Paper (APP) i April. Aquestes empreses utilitzen els boscos naturals per convertir-los en pasta de paper. Posteriorment, les zones forestals són convertides en plantacions d'acàcia i eucaliptus per alimentar la indústria paperera.

A la província de Riau, a l'Illa de Sumatra, APP i April talen, cremen i drenen valuosos boscos de torbera, enormes extensions d'un ecosistema únic que emmagatzema gran quantitat de carboni i que, després de la seva destrucció, allibera a l'atmosfera una gran quantitat de gasos d'efecte hivernacle.

APP ven els seus productes paperers al mercat espanyol, en algunes ocasions avalat amb el certificat PEFC (certificat forestal amb escassa o nul·la credibilitat des d'una perspectiva ambiental i social). Empreses distribuïdores, editorials i el sector de les arts gràfiques tenen una gran responsabilitat en el que està passant.

El sector hauria de ser el primer interessat en què no es destrueixen els boscos per fabricar paper, però la crisi econòmica i els baixos preus dels productes paperers d'APP ha provocat que els interessos econòmics s'hagin imposat en els últims anys, relegant els interessos col·lectius i els del planeta. Greenpeace demana del sector editorial i de les arts gràfiques un missatge clar de rebuig dels productes paperers procedents d'aquestes dues empreses indonèsies. Rebuig que inclou els productes paperers d'aquell país amb la certificació PEFC.

Què és el FSC?

La certificació forestal del **FSC (Forest Stewardship Council)** garanteix una gestió responsable i compromesa amb els boscos i plantacions del planeta. A Espanya, el certificat forestal del FSC és l'únic sistema de certificació forestal al qual donen suport les organitzacions ecologistes, sindicals, d'ajuda al desenvolupament i de comerç just. Per la seva credibilitat i independència, el FSC és la millor garantia que pot tenir una editorial que el paper amb el qual estan impresos els seus llibres procedeix d'una gestió forestal responsable amb els boscos i beneficiosa per a les persones.

El Projecte Llibres Amics dels Boscos 2004-2009

En els últims cinc anys, la consciència ambiental ha anat calant al sector editorial i de les arts gràfiques. A això, segur que alguna cosa hi ha contribuït el Projecte Llibres Amics dels Boscos (LAB) de Greenpeace.

Quan Greenpeace España va llançar el projecte LAB el setembre de 2004, els sectors editorial i de les arts gràfiques estaven al marge del nou paradigma que exigeix que totes les activitats productives avaluin la seva responsabilitat en la degradació ambiental del planeta. El 2004, eren testimonials les empreses (fabricants de paper, distribuïdors, impremtes, editorials, etc.) que es plantejaven polítiques actives de minimització dels impactes ambientals de la seva activitat.

Al costat d'un altre tipus d'iniciatives, el projecte LAB de Greenpeace ha estat una contribució, potser decisiva, per arribar fins a aquests sectors i començar a construir nous conceptes com l'ecoedició o la necessitat d'incorporar aspectes ambientals més enllà del propi suport material, el paper. Així, en fòrums, jornades i fires del llibre s'ha estès el debat sobre els sistemes de gestió ambiental de les empreses, la utilització de tintes menys tòxiques, l'edició a la carta, etc.

Aquest moviment no hauria estat possible sense el suport del món de les lletres. Autors com **José Saramago, Isabel Allende, Manuel Rivas, Javier Moro, Javier Cercas** o **José Luis Sampedro** han estat fonamentals perquè el sector editorial es decideixi a treballar en aquesta direcció. I no només a Espanya, projectes similars en altres països com el Regne Unit, Itàlia, Holanda, EUA, el Canadà o Alemanya han demanat el suport d'autors com **Günter Grass, J.K. Rowling** o **Margaret Atwood**. Aquests autors han demanat a les seves editorials que el paper dels seus llibres sigui "*ancient forest friendly paper*", és a dir, paper amic dels boscos primaris.

El projecte ha viscut en aquests cinc anys alguns moments importants, com el llançament a Madrid del projecte el setembre de 2004, amb la presència d'Isabel Allende¹; l'edició del llibre "La Tierra Herida", escrita conjuntament per Miguel Delibes (recenament traspassat) i el seu fill Miguel Delibes²; la presentació simultània de diverses edicions de "Las intermitencias de la muerte" a Lisboa, l'octubre de 2005, del Premi Nobel de Literatura José Saramago³; o finalment l'edició en castellà de l'últim lliurament de la saga del mag Harry Potter, "Harry Potter y las reliquias de la muerte", el febrer de 2008, de la famosa escriptora J.K. Rowling. Entre molts d'altres.

Però molts més títols han estat publicats en "paper amic dels boscos" i ha augmentat gradualment l'interès d'autors i editorials per l'edició respectuosa amb els boscos.

Boscos verges de Finlàndia exclosos de la tala

La passada tardor de 2009, Greenpeace va poder assolir un evident triomf en una de les campanyes deganes d'aquesta organització, la defensa dels últims boscos de Lapònia (Finlàndia). Després de gairebé 20 anys de campanya als boscos boreals del nord de Finlàndia, el passat 27 d'octubre Greenpeace va arribar a un acord amb, entre altres implicats, l'empresa forestal pública Metsähallitus. L'esmentat acord, aconseguit després de dos mesos de negociacions, salvarà de la tala comercial 35.000 hectàrees de bosc verge. A més d'allotjar una rica biodiversitat, els boscos primaris de Lapònia són vitals per al manteniment de les tradicions i les maneres de vida del poble Sami, l'últim poble indígena europeu, dedicat al pasturatge de rens i que necessiten aquests boscos com a font d'aliment pels seus ramats de rens a l'hivern.

Finlàndia és el principal proveïdor de paper al sector editorial espanyol. Aquest país exporta una quarta part del paper d'impressió i escriptura que es consumeix a tot el món. Per a Greenpeace, l'acord ha estat possible perquè molts clients de la indústria paperera, el sector editorial entre ells, han deixat clar que no volen comprar paper procedent de la tala de boscos d'alt valor per a la conservació.

El debat sobre l'Ecoedició

L'ecoedició és una forma innovadora de gestionar les publicacions sota principis de sostenibilitat, incorporant al procés d'edició criteris ambientals i socials que minimitzen els impactes negatius derivats d'aquesta activitat.

Es tracta d'un concepte que va més enllà de l'origen o la toxicitat dels materials utilitzats en la fabricació del llibre (paper, tintes, etc.), sinó que també engloba els processos de disseny, els sistemes de gestió ambiental (ISO, EMAS) de les empreses implicades en la cadena de transformació (papereres, impremtes, enquadernació, editorials, etc.), la tirada o l'emissió de gasos d'efecte hivernacle generats durant tot el procés.

L'objectiu de l'ecoedició és identificar i adaptar les millors tècniques disponibles i les millors pràctiques ambientals, contemplant tot el cicle de vida del producte, des del disseny a la distribució, realitzant recomanacions sobre matèries primeres emprades, el procés d'impressió, la gestió de l'estoc, l'embalatge utilitzat per a la distribució d'aquesta publicació i la gestió de la seva distribució.

El debat sobre l'ecoedició a Espanya ha tingut uns clars protagonistes en els últims anys: el grup d'Ecoedició de Barcelona, la Conselleria de Medi Ambient de la Junta d'Andalusia i el projecte BATSGRAPH a la Comunitat Valenciana. Greenpeace España, com un interlocutor més, ha donat i dona suport a aquestes iniciatives que complementen la feina entorn del projecte Llibres Amics dels Boscos.

El Grup d'Ecoedició de Barcelona

El grup d'Ecoedició de Barcelona (GEBCN) està format per un conjunt d'entitats, impressors, editors i experts del sector interessats en reduir l'impacte ambiental del procés editorial. El grup ha posat en marxa un procés per impulsar el concepte de l'ecoedició i treballar en la possibilitat que s'adopti una etiqueta o sistema de certificació que permeti identificar les edicions amb criteris ambientals. A tal fi, el grup també intenta superar els mites existents sobre el paper, la profusió d'etiquetes o la falta de formació ambiental dels professionals del sector.

Un respir per als boscos d'Indonèsia

Des de finals d'octubre a mitjans de novembre de l'any passat, més de 50 voluntaris de Greenpeace van mantenir un Campament de Defensa del Clima a la península de Kampar (província de Riau, Illa de Sumatra, Indonèsia). L'objectiu va ser denunciar la destrucció dels valuosos boscos de torbera per a l'expansió de les plantacions de palma d'oli i, també, les plantacions d'acàcia destinades a la producció de pasta de paper per a la indústria paperera. Des d'aquest campament es van planificar accions de denúncia contra empreses papereres responsables de d'aquesta deforestació, com APRIL i Asia Pulp and Paper (APP). Com a resultat d'aquesta pressió, l'empresa paperera finlandesa UPM-Kymmene, un gran subministrador de paper d'oficina a bona part del mercat internacional, inclosos Europa, EUA, Xina i Austràlia, va decidir suspendre els seus contractes amb l'empresa APRIL. Greenpeace estima que aquesta cancel·lació suposa el 4% de tota la producció de pasta d'APRIL.

Aquesta plataforma va organitzar el novembre de 2008 una jornada d'ecoedició a la FAD de Barcelona, plantejada com a taller de reflexió obert a tots els professionals involucrats en el món del llibre.

Després d'aquesta activitat, el juliol de 2009 es va organitzar el "Parlament de l'Ecoedició", a la sessió del qual es van aprovar unes conclusions sobre el que no era ecoedició: el conjunt de confusions, imprecisions i enganys que poden observar-se en l'etiquetatge. Ara prepara una nova sessió plenària per a 2010 que ha anat precedida de reunions específiques de comissions parlamentàries obertes. Tot el procés té com a objectiu disposar d'una etiqueta de qualitat ambiental que informi sobre els resultats obtinguts per reduir l'impacte ambiental.

Més informació a www.ecoedicio.cat

El projecte Life+Ecoedició de la Junta d'Andalusia

L'any 2006, els responsables de la unitat d'edicions de la Conselleria de Medi Ambient de la Junta d'Andalusia van posar en marxa un debat sobre la qualitat ambiental de les publicacions, en col·laboració amb altres organitzacions com Idees d'Andalusia, Bakeaz del País Basc i el grup d'Ecoedició de Catalunya. En un primer moment, es va arribar a definir un concepte "ecoedició" que va superar les intencions inicials dels promotors centrades en el paper com a mer suport, i es va convertir en una anàlisi i propostes de millores que incloïen tot el cicle de vida d'una publicació i les noves tendències de l'ecodisseny.

En l'esmentat procés s'emmarca el projecte Life+Ecoedició de la Junta d'Andalusia, que ha estat finançat al 50% per la Comissió Europea i té una vigència de 2010 a 2013, està enfocat en la Compra Pública Verda i pretén millorar la producció editorial directa i la contractació de subministraments de publicacions des del punt de vista socioambiental, a més de dotar al sector editorial i indústries afins d'un conjunt de criteris de producció sostenibles i ecoinnovadores que resolguin els problemes d'eficiència ambiental que tenen actualment.

Finalment, es preveu la creació d'una Oficina Life+Ecoedició que, en col·laboració amb la Universitat Pablo de Olavide de Sevilla, ajudi a la gestió del projecte i es converteixi en un punt de referència i assessorament sobre la implantació de programes i certificats de qualitat ambiental i social a les publicacions.

Més informació a ecoedicion.gma@juntadeandalucia.es